

สรุปผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของกรมปศุสัตว์ระดับพื้นที่

(DLD Co - ordinator : DLD – C) รอบ 2/2569

โครงการอบรมการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่เมาะ ร่วมดำเนินการกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ตามโครงการอบรมการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ประจำปีงบประมาณ 2569 โดย กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เมาะเป็นผู้จัดทำโครงการ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่เมาะเป็นหน่วยงานภาคีเครือข่าย ด้านวิทยากรอบรมถ่ายทอดให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การเลี้ยงสัตว์เลี้ยง การฉีดวัคซีนให้แก่สุนัขและแมว การเก็บรักษาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ 17 หมู่บ้าน ของตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 51 ราย ในวันที่ 12 มีนาคม 2569 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมบรรยายและฝึกอบรม: ดำเนินการเสร็จสิ้นเรียบร้อยเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2569 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เมาะ ซึ่งมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ 17 หมู่บ้าน ของตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียด คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ที่ 1-9 หมู่ที่ 11-15 และหมู่ที่ 17 หมู่บ้านละ 3 ราย รวม 15 หมู่บ้านละ 3 ราย เป็นจำนวน 45 ราย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ที่ 10 จำนวน 2 ราย และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ 16 จำนวน 4 ราย รวมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั้งสิ้น 51 ราย เข้าร่วมรับฟังการบรรยายอย่างพร้อมเพรียง โดยได้รับเกียรติจากสัตวแพทย์และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่เมาะมาเป็นวิทยากรหลักในการถ่ายทอดความรู้

วิทยากรจากกรมปศุสัตว์ได้จัดกิจกรรมสาธิตเชิงปฏิบัติการ โดยใช้สัตว์จริง (แมว) เพื่อแนะนำเทคนิคการจับบังคับสัตว์อย่างปลอดภัย ขั้นตอนการเตรียมวัคซีน และการนำวัคซีนเข้าสู่ตัวสัตว์ที่ถูกต้องตามหลักสัตวแพทย์ ซึ่งช่วยให้อาสาสมัครมองเห็นภาพและเข้าใจขั้นตอนได้อย่างชัดเจนก่อนลงพื้นที่จริง

ในช่วงท้ายของการอบรม ได้มีพิธีมอบเกียรติบัตรพร้อมทั้งมอบหนังสือมอบหมายจากสัตวแพทย์ให้แก่ผู้ผ่านการอบรม ให้อาสาสมัครมีอำนาจหน้าที่ในการช่วยสัตวแพทย์ปฏิบัติงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนได้อย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้แกนนำและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างถูกต้อง ตลอดจนทักษะเทคนิคการฉีดวัคซีนและการเก็บรักษาคุณภาพวัคซีนอย่างทั่วถึง
2. เพื่อสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมพฤติกรรม การเลี้ยงสุนัขและแมวของประชาชนในชุมชนทุกเพศทุกวัยให้ถูกต้อง ปลอดภัย ลดความเสี่ยงจากการโดนสัตว์เลี้ยงกัดหรือข่วน
3. เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง อบต.แม่เมาะ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่เมาะ ในการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงบุคคล: อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
2. เป้าหมายเชิงพื้นที่: ครอบคลุมพื้นที่การดูแลประชาชนและสัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่ อบต.แม่नावาง ทั้งหมด 17 หมู่บ้าน
3. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI): ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้และทักษะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ผ่านเกณฑ์ประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor)

1. การบูรณาการที่เข้มแข็ง ความร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่าง อบต.แม่नावาง (ฝ่ายสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ และการจัดการ) และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่เมาะ (ฝ่ายสนับสนุนองค์ความรู้ทางวิชาการและสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ) ช่วยให้เนื้อหาการอบรมมีความน่าเชื่อถือและถูกต้องตามหลักระบาดวิทยา
2. การถ่ายทอดความรู้และการสาธิตจริง โดยนำสัตว์จริงมาร่วมสาธิตวิธีการปฏิบัติการในห้องประชุม ทำให้อาสาสมัคร ได้เรียนรู้ตำแหน่งการฉีดและวิธีการจับบังคับสัตว์ที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์มากกว่าการเรียนรู้ภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียว
3. นโยบายระดับชาติและท้องถิ่นสอดคล้องกัน: โครงการได้รับความร่วมมือจากชุมชนเนื่องจากสอดคล้องกับวาระแห่งชาติ "สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า" ตามพระปณิธานฯ และบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ยุทธศาสตร์ที่ 6 อย่างชัดเจน
4. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่ 17 หมู่บ้าน ของตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 51 ราย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างถูกต้องตามหลักการ ส่งผลให้ชุมชนมีความพร้อมในการรับมือโรคพิษสุนัขบ้า โดยมีแกนนำที่สามารถฉีดวัคซีนและกระจายข่าวสารการดูแลสัตว์เลี้ยงที่ถูกต้องไปยังประชาชนทุกเพศทุกวัยในพื้นที่ทั้ง 17 หมู่บ้าน ของตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาอุปสรรค

1. ระยะเวลาฝึกปฏิบัติมีจำกัด: การบรรยายเนื้อหาทางวิชาการร่วมกับการสาธิตวิธีฉีดและเก็บรักษาวัคซีนเสร็จสิ้นภายในครึ่งวัน (3 ชั่วโมง) อาจทำให้อาสาสมัครบางท่าน (โดยเฉพาะ อสม. รายใหม่) มีเวลาในการฝึกหัดสัมผัสหรือทดลองปฏิบัติจริงน้อยเกินไป
2. ความท้าทายในการควบคุมคุณภาพวัคซีนในภาคสนาม: แม้จะได้รับการอบรมเรื่องการรักษาความเย็น (Cold Chain Management) แล้ว แต่อาสาสมัครในพื้นที่ห่างไกลอาจเผชิญปัญหาการขาดแคลนกระติกน้ำแข็งหรืออุปกรณ์ทำความเย็นที่มีประสิทธิภาพสูงในการเดินเท้ากระจายวัคซีนตามบ้านเรือน

3. ข้อจำกัดในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ระดับพื้นที่: แม้จะมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ 1 ผืน และป้ายย่อย 18 ผืน (เฉลี่ยหมู่บ้านละ 1 ผืน) แต่เนื่องจากบางหมู่บ้านมีพื้นที่กว้างขวางและมีมัสยิดอยู่กลางหมู่บ้าน อาจทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่ทราบกำหนดการนัดหมายฉีดวัคซีนสัตว์เลี้ยงล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะ

1. ขยายผลสู่กิจกรรมภาคปฏิบัติ ในการจัดโครงการปีถัดไป ควรพิจารณาขยายเวลาเพิ่มภาคบ่าย เพื่อจัด Section Workshop ให้ อสม.ทุกรายได้ฝึกปฏิบัติทดลองฉีดวัคซีนกับตัวแบบหรือหุ่นจำลองภายใต้การกำกับดูแลและประเมินผลของสัตวแพทย์เป็นรายบุคคล

2. สนับสนุนจัดหาอุปกรณ์ อบต. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดซื้อกระติกเก็บความเย็น ขนาดพกพาและเจลทำความเย็น (Ice Pack) ที่สามารถคงอุณหภูมิ 2-8 องศาเซลเซียส มอบให้เป็นอุปกรณ์ประจำตัวของ อสม. แต่ละหมู่บ้าน

3. ประสานเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์เชิงรุก: นอกเหนือจากป้ายประกาศ ควรใช้เครือข่ายเสียงตามสาย ประจำหมู่บ้าน และขอความร่วมมือให้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอช่วยออกประกาศแจ้งเตือนล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน ในระบบออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนเตรียมกักสัตว์เลี้ยงของตนไว้ในกรงหรือผูกล่ามไว้ รอรับบริการฉีดวัคซีนได้อย่างพร้อมเพรียงและปลอดภัย